



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 595/2025-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/75/2024 z 25. júna 2025, rozsudku Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/38/2023 z 24. októbra 2023 a rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica č. k. PB-4C/85/2017-734 z 3. novembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho práva podľa čl. 12 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva „*vlastniť majetok a právo na pokojný a nerušený výkon vlastníckeho práva*“ podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva „*na rovnosť*“ podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na „*rovnosť zbraní a na primeranú dĺžku súdneho konania a práva na prejednanie vecí bez zbytočných prietahov*“ podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva „*na spravodlivý proces a na rovnosť zbraní*“ podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva „*na prístup k účinnému opravnému prostriedku*“ podľa čl. 13 dohovoru, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 152 ods. 4 ústavy rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví. Navrhuje, aby ústavný súd vylúčil sudcov konajúcich v záhlaví označených konaniach z rozhodovania vo veci sťažovateľa, ich rozhodnutia zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie mimo Trenčianskeho kraja. Taktiež navrhuje posúdiť súlad § 429 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, ktoré by malo byť začaté z úradnej povinnosti, keď pochybili konajúce súdy, že taký návrh nepodal po prerušení svojho konania, resp. ústavný súd by mal v predmetných súvislostiach podať výklad ústavy podľa čl. 128 ústavy. Žiada priznať mu odškodné za nezákonný úradný postup všeobecných súdov

vo výške 4 000 eur a 12 000 eur, primerané zadost'učinenie 37 500 až 350 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd rozsudkom č. k. PB-4C/85/2017-734 z 3. novembra 2022 zamietol návrh s'ťažovateľa (žalobcu) na prerušenie konania (výrok I), zastavil konanie o vypratanie parcely (bližšie špecifikovanej vo výroku) v časti, ktorú žalovaní 1 a 2 užívajú stavbami, tzv. garáže, šopy, hospodárske budovy (výrok II), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok III) a žalovaným 1 a 2 priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok IV).

3. Krajský súd ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 6Co/38/2023 z 24. októbra 2023 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (výrok I), nepripustil zmenu žaloby (výrok II) a žalovaným 1 a 2 priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. S'ťažovateľ podal proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 5Cdo/75/2024 z 25. júna 2025 odmietol a žalovaným 1 a 2 nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznal. V rámci odôvodnenia uviedol, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 naďalej vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 CSP) zastúpený advokátom. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy (navyše) požaduje, aby podané dovolanie bolo spísané advokátom, teda osobou, ktorá je zapísaná v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou. V posudzovanom spore bol dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý obsahuje riadne poučenie o povinnom zastúpení dovolateľa advokátom v dovolacom konaní, ako aj o tom, že dovolanie, ako aj iné podania dovolateľa, musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Napriek poučeniu odvolacieho súdu dovolanie spísal a podal s'ťažovateľ (žalobca) sám. Navyše z obsahu spisu vyplynulo, že okresný súd uznesením z 22. februára 2024 (doručeným s'ťažovateľovi 1. marca 2024) vyzval s'ťažovateľa na doplnenie dovolania predložením dokladu preukazujúceho nadobudnutie vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa a poučil ho, že ak výzve nevyhovie, odvolací súd jeho dovolanie odmietne. Keďže osobitná podmienka dovolacieho konania podľa § 429 ods. 1 CSP ostala nesplnená, nebolo možné meritórny dovolací prieskum uskutočniť, a preto odvolací súd dovolanie odmietol [§ 447 písm. e) CSP].

II.

Argumentácia s'ťažovateľa

5. Podstatou argumentácie uplatnenej s'ťažovateľom v ústavnej s'ťažnosti je tvrdenie, že napadnuté rozhodnutia sú v zrejmom rozpore s princípom právnej istoty a všeobecné súdy ako orgány verejnej moci nerešpektovali právne záväzné právo (procesné aj hmotné) a medzinárodné právo. Prevažná časť do značnej miery nejasnej a chaotickej argumentácie s'ťažovateľa je sústredená na útočné a urážlivé atakovanie sudcov všeobecných súdov a sudcov ústavného súdu konajúcich v jeho veciach.

6. Podľa názoru s'ťažovateľa „nadradenie neústavného § 429 ods. 1 CSP nad materiálne jadro Ústavy SR a nad povinnosť štátu zabezpečiť poškodenému/obeti (s'ťažovateľovi) ochranu svojich práv, je obsahom § 429 ods. 1 CSP v zrejmom rozpore s ustanoveniami ústavy, právom Európskej únie čl. 2 ZEU a medzinárodným právom, Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho dodatkových protokolov. Dovolací súd pochybil v tom, že

neústavné ustanovenie zákona CSP použil a vykladal v rozpore s dôvodovou správou a najmä nepredložil podľa čl. 125 ods. 1 a 2 Ústavy SR na posúdenie ne/súladu príslušnému Ústavnému súdu SR“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. V súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Sťažovateľ svoju nespokojnosť s napadnutými rozhodnutiami všeobecných súdov podporuje aj tvrdeniami o zaujatosti sudcov ústavného súdu, a to Libora Duľu, Ľuboša Szigetiho, Jany Baricovej, Roberta Šorla, Petra Molnára, Petra Straku, ktorých zväčša aj výslovnou formuláciou žiada z konania o svojej ústavnej sťažnosti vylúčiť. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že tieto námietky zaujatosti nie sú sťažovateľom formulované priamo pre pomer ktoréhokolvek zo sťažovateľom menovaných sudcov ústavného súdu k aktuálne rozhodovanej veci alebo účastníkom konania. Uvedení sudcovia rozhodovali o skorších ústavných sťažnostiach sťažovateľa, v ktorých sťažovateľ nebol úspešný.

9. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako spravodajcovi pridelená sudcovi ústavného súdu Liborovi Duľovi, členovi štvrtého senátu ústavného súdu, proti ktorému sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti, aj keď nepriamou formuláciou o potrebe vziať skupinu sudcov ústavného súdu (Szigeti, Šorl, Duľa, Baricová) do väzby. O takej námietke má podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde a čl. IV ods. 1 písm. a) rozvrhu práce ústavného súdu rozhodnúť prvý senát ústavného súdu zložený zo sudcov ústavného súdu Miroslava Duriša, Miloša Maďara a Jany Baricovej, proti ktorej sťažovateľ tiež vzniesol námietku zaujatosti. Sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti aj proti sudcom Ľubošovi Szigetimu, Petrovi Molnárovi a Petrovi Strakovi, všetko členom druhého senátu, a Robertovi Šorlovi, členovi tretieho senátu ústavného súdu.

10. Podľa § 51 ods. 2 druhej vety zákona o ústavnom súde a čl. IV ods. 3 rozvrhu práce ak z dôvodu vznesenia námietky zaujatosti účastníkmi konania proti viacerým sudcom ústavného súdu nie je možný postup podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde a podľa čl. IV ods. 1 rozvrhu práce, rozhodne o veci samej senát ústavného súdu v pôvodnom zložení. Niet senátu ústavného súdu (z jeho štyroch senátov), v ktorom by nebol sťažovateľom namietaný sudca ústavného súdu, a preto o ústavnej sťažnosti sťažovateľa rozhodne štvrtý senát ústavného súdu v pôvodnom zložení sudcov ústavného súdu Libora Duľu, Ladislava Dudítša a Rastislava Kaššáka.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu:

11. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných

a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

12. Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ aj využil a jeho odvolacími námietkami sa zaoberal krajský súd ako súd odvolací. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ využil (a to bez toho, aby v ústavnej sťažnosti tvrdil, že niektorá z jeho dovolacích námietok nebola v dovolacom konaní uplatniteľná) a jeho námietkami sa zaoberal, resp. mal zaoberať najvyšší súd ako súd dovolací (za predpokladu splnenia podmienky povinného právneho zastúpenia v dovolacom konaní).

13. Z uvedeného dôvodu sa vo veci sťažovateľa uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

14. Sťažovateľ nepriložil splnomocnenie udelené advokátovi na svoje zastupovanie v konaní pred ústavným súdom ani nepožiadal o ustanovenie právneho zástupcu, čo je primárne relevantné (aj bez ohľadu na to, že ústavná sťažnosť je nejasná a málo zrozumiteľná, neobsahuje žiadnu relevantnú ústavnoprávnu argumentáciu, napriek jej rozsiahlosti jej chýba jednoznačné odôvodnenie opreté o konkrétne právne relevantné dôvody v takých logických súvislostiach, ktoré by poskytli nevyhnutný základ pre posúdenie namietaného porušenia sťažovateľom označených práv zo strany ústavného súdu).

15. Podľa § 34 ods. 1 v spojení s ods. 2 zákona o ústavnom súde musí byť navrhovateľ v celom konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátom, ak sám nie je advokátom. Z uvedeného vyplýva, že jedinou výnimkou z povinného právneho zastúpenia fyzickej osoby v konaní pred ústavným súdom je skutočnosť, že navrhovateľ je sám advokátom.

16. Ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, v ktorej je jednoznačne formulované, že povinnosť zastúpenia sťažovateľa advokátom v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je ustanovená bez možnosti akýchkoľvek výnimiek, a zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ ide o inštitút povinného právneho zastúpenia, na opodstatnenosť jeho zákonnej úpravy vo svojej judikatúre opakovane upozorňuje a bezvýnimočne na ňom trvá (napr. I. ÚS 57/2013, IV. ÚS 221/2013, III. ÚS 343/2013, II. ÚS 23/2019).

17. Ústavný súd konštatuje, že požiadavka na povinné právne zastúpenie je legitímnym obmedzením základného práva na prístup k súdu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Právo na prístup k súdu totiž nie je absolútne a je možné sa ho domáhať len „zákonom ustanoveným spôsobom“, s čím počíta priamo čl. 46 ods. 1 ústavy. Takýmto obmedzením je aj zákonná požiadavka na povinné právne zastúpenie vyžadovaná v niektorých typoch súdnych konaní (napr. konanie pred správnym súdom, najvyšším súdom či ústavným súdom). Táto požiadavka nie je samoúčelná; jej účelom je zabezpečiť kvalifikované uplatňovanie práv v typovo najnáročnejších konaniach na strane jednej, ale tiež zabezpečenie efektívneho výkonu spravodlivosti a zabránenie zahlcovaniu súdov nekvalifikovanými podaniami.

Povinné právne zastúpenie v konaniach pred dovolacími súdmi a ústavnými súdmi považuje za súladné s právom na prístup k súdu aj Európsky súd pre ľudské práva (napr. Slezák proti Českej republike, rozhodnutie zo 14. 1. 1998, č. 32487/96; bližšie k obmedzeniam práva na prístup k súdu POSPÍŠIL, I. Právo na spravедlivý proces. In: WAGNEROVÁ, E. a kol. *Listina základných práv a svobod. Komentár*. Praha : Wolters Kluwer, 2012.).

18. Napriek tomu, že sťažovateľ nie je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzvať ho na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (čo by už ani nemalo význam vzhľadom na uplynutie dvojmesačnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona o ústavnom súde, ktorá podľa údajov uvedených v ústavnej sťažnosti plynula od 15. augusta 2025). Priamo z vyjadrenia sťažovateľa totiž vyplýva vôľa nebyť v konaní pred ústavným súdom právne zastúpený, a to v dôsledku nedôvery v advokátsky stav, čo je aj dôvodom nedostatku jeho právneho zastúpenia v dovolacom konaní). Zároveň zo svojej rozhodovacej činnosti má ústavný súd vedomosť o viacerých podaniach sťažovateľa adresovaných ústavnému súdu pred podaním predmetnej ústavnej sťažnosti, ktoré boli odmietnuté alebo odložené s tým, že sťažovateľ bol poučený o náležitostiach sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a o povinnosti byť zastúpený advokátom v konaní pred ústavným súdom.

19. Keďže sťažovateľ nepredložil splnomocnenie udelené advokátovi na svoje zastupovanie v konaní pred ústavným súdom a ani nepožiadal o ustanovenie právneho zástupcu, tak aj bez ohľadu na to, že jeho návrh vykazuje aj ďalšie, predovšetkým obsahové nedostatky (na ktorých zamedzenie slúži inštitút povinného právneho zastúpenia), ústavný súd jeho návrh podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie náležitostí ustanovených zákonom.

20. Ústavný súd dáva sťažovateľovi do pozornosti, že v súvislosti s jeho požiadavkou rozhodovania ústavného súdu o súlade právnych predpisov s ústavou, resp. o výklade ústavy vo vzťahu k § 429 ods. 1 a 2 CSP sťažovateľ ako fyzická osoba nedisponuje aktívnou procesnou legitimáciou na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy (§ 74 zákona o ústavnom súde), rovnako konania o výklade ústavy podľa čl. 128 ústavy (§ 146 zákona o ústavnom súde), pričom medzi taxatívne vymedzený okruh subjektov na iniciovanie takého konania nepatrí bez ďalšieho ani ústavný súd. V prípade postupu podľa čl. 127 ods. 5 ústavy je sťažovateľ spolu s ústavnou sťažnosťou oprávnený podať návrh, aby senát ústavného súdu podal návrh na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 ústavy, avšak aj v tomto prípade platí obligatórna povinnosť právneho zastúpenia sťažovateľa advokátom v konaní pred ústavným súdom. Keďže sťažovateľ túto okolnosť nemieni (napriek opakovanému poučeniu o nej v ústavnosúdnych konaniach) rešpektovať, nemôže sa ani uchádzať o legálnu procesnú oponentúru vo vzťahu k zákonnej povinnosti byť právne zastúpený v dovolacom konaní spôsobom popísaným v predchádzajúcej vete (jeho nedôvera k advokátom nie je v tomto zmysle právne akceptovateľná).

21. V materiálnom kontexte a ako *obiter dictum* ústavný súd dodáva, že napadnuté uznesenie, ktorého obsah je popísaný v bode 4 tohto odôvodnenia a ktoré bolo priložené k ústavnej sťažnosti, nevykazuje znaky ústavnej neudržateľnosti, práve naopak. Najvyšší súd nemohol rozhodnúť inak, ako rozhodol, keďže sťažovateľ nesplnil obligatórnu zákonnú podmienku právneho zastúpenia v dovolacom konaní.

22. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2025

Ladislav Dudíťš
predseda senátu